

अखिद्रयामन् (अखिद्र + यामन्) adj. *unermüdeten Ganges*: महतो — पातेमखिद्रयामभिः (wohl अष्टैः zu ergänzen) RV. 1, 38, 11.

अखिल (3. अ + खिल) adj. f. आ ganz, sämtlich, all AK. 3, 2, 14. H. 1433. रात्रश्च धर्मखिलम् M. 1, 144. वेदो ऽखिलः 2, 6. महीमखिलाम् 9, 67. अखिलं धनम् 131, 132. एषो ऽखिला कर्मविधिरुक्तो रात्रः 325. त्रैलोक्यमखिलम् Viçv. 15, 16. जगदखिलम् Bhag. 15, 12. अखिलं चारिमाण्डलम् Ragh. 4, 4. अखिलां निशाम् Vid. 48. यो वेद धर्मानखिलान् N. 6, 8. स्वभाषा अखिलाः Vid. 330. Erscheint bisweilen mit सर्वः एतद्धि मनो ऽधिजगे सर्वमेषो ऽखिलं मुनिः M. 1, 59. सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते Bhag. 4, 33. Ueber अखिल als Beiwort des MAHABHARATA s. LIA. I, 485, N. 2. — Vgl. अखिलेन und निखिल.

अखिलेन (Instr. von अखिल) adv. ganz, vollständig: अस्मिन्धर्मो ऽखिलेनोक्तः M. 1, 107, 8, 218, 266, 301. Oft in Verbindung mit सर्वः एतदाख्यादि मे सर्वमखिलेन Arg. 3, 8. तत्सर्वमखिलेनोक्तम् Viçv. 9, 8. न्यवेदयंस्ततः सर्वमखिलेन पितामहम् Sund. 3, 8.

अखुव (आखुव?) Name eines grāma Rāga-Tar. 4, 677.

अखेटिक m. Jagdhund Hār. 221 (die Kürze ist durch das Versmaass gesichert). — Vgl. अखेटिक.

अखेदित्वं (अखेदिन्) n. Nom. abstr. von अखेदिन्, ein Redevorzug (वाग्गुण) der ARHANT'S bei den ĠAINA'S H. 71.

अखेदिन् (3. अ + खेदिन्) adj. nicht ermüdend, nicht müde machend. — Vgl. अखेदित्वं.

अखल Interj. der Freude und Ueberraschung: अखलशब्दं क्वाव Sij. zu RV. 7, 103, 3.

अखलीकार् den Freuderuf akhkhala ausstossen: अखलीकृत्या पितरं न पुत्रो अन्यो (माण्डूकः) अन्यमुप वदन्तेति RV. 7, 103, 3.

अग्, अगति, आग, अगिता sich winden, sich in Krümmungen bewegen. — Caus. अगयति West. Ist von den Grammatikern wohl wegen 1. अग aufgestellt worden; vgl. अक्.

1. अग m. 1) Schlange H. an. 2, 29. — 2) Sonne ibid. — 3) Wasserkrug: अगः कुम्भः । तत्र स्तयानः संकृत इत्यगस्त्यः DURGAD. zu Nir. 1, 5; s. u. अगस्त्य. — Vgl. अग.

2. अग (3. अ + ग gehend) P. 6, 3, 77. 1) adj. nicht gehend, nicht im Stande zu gehen: अगो वृषलः शतिन P. 6, 3, 77, Sch. — 2) m. a) Baum AK. 3, 4, 20. H. 1114. an. 2, 28. MED. g. 2. Çiç. 4, 63. — b) Berg AK. 3, 4, 20. Sch. zu H. 1027. an. 2, 29. MED. g. 2. P. 6, 3, 77, Sch. Çik. 166, v. l. — Vgl. अगच्छ्, अगम und नग.

अगच्छ् (3. अ + गच्छ्) 1) adj. nicht gehend. — 2) m. Baum Traik. 2, 4, 2). — Vgl. अग, अगम und नग.

अगज (2. अग + ज) 1) adj. baum- oder bergerzeugt ÇKDr. — 2) n. = शिलाजतु Bitumen (?), rothe Kreide (?) RATNAM. im ÇKDr.

अगत (3. अ + गत part. praet. pass. von गम्) 1) adj. nicht gegangen, nicht betreten. — 2) n. Nichtkommen (?), Nichtwiederkommen (?): वायुर्मित्राणामिध्यायायच्छतु । इन्द्र एषां बाह्वन्प्रति भनक्तु मा शक्नन्प्रति-

*) ÇKDr. führt bei अगच्छ्: Traik. als Autorität auf; die Calc. Ausg. des Traik. liest aber वृत्कारस्करोगच्छ्: und गच्छ् kommt auch bei H. als Bezeichnung des Baumes vor.

धामिषुम् । आदित्य एषामस्त्रं वि नाशयतु चन्द्रमा युतामगतस्य पन्थाम् ॥ AV. 11, 12, 16. वेदं पूर्वागवशनायमाना प्रज्ञामस्यै द्विविणं चेहृ द्वा । तां वक्त्वंगतस्यानु पन्थां विराडियं सुप्रज्ञा अत्यैवेपीत् ॥ 14, 2, 74.

अगतिका (von 3. अ + गति) adj. f. आ aller Mittel bar: दण्डस्त्वगतिका गतिः Züchtigung aber ist das Mittel, wenn kein anderes Mittel hilft Jāgñ. 1, 345.

1. अगद (3. अ + गद) m. Gesundheit: औषधान्यगदो विद्या दैवी च विविधा स्थितिः । तपसैव प्रसिध्यति M. 11, 237.

2. अगद (3. अ + गद) 1) adj. a) frei von Krankheit, gesund, heil AK. 3, 4, 42. पते कृष्णः शकुन आतुतोदं पिपीलः सर्प उत वा आपदः । अग्निष्टद्धि-आदगदं कृणोतु सोमश्च यो ब्राह्मणां औषधिवेश ॥ RV. 10, 16, 6. अग्रा शतक्र-लो (औषधयः) पूयमिमं मे अगदं कृतं 10, 97, 2. इमं मे कुछू पूरुषं तमा वक्त्वं तं निष्कुरु । तमु मे अगदं कृधि ॥ AV. 5, 4, 6, 4, 17, 8, 5, 29, 6—9, 6, 95, 3. Ait. Br. 7, 16. उद्धैव तत एत्यगदो क भवति KHAND. Up. 3, 16, 2. नरो ऽगदः M. 8, 107. — b) keine Krankheit verursachend, heilsam. — 2) m. a) Arzenei AK. 2, 6, 2, 1. H. 473. विषघ्नैरगदिश्यास्य सर्वद्रव्याणां योजयेत् M. 7, 218. — b) die Lehre von den Gegengiften, einer der 8 Zweige der Medicin, VP. 407, N. 11.

अगदंकार् (अगदम् Acc. von 1. अगद + कार्) m. Arzt P. 6, 3, 70. AK. 2, 6, 2, 8. H. 472.

अगद्य् (von अगद), अगद्यति gesund sein (नरोगत्वे); heilen (रोगावच्छेदे) gaṇa काण्डादि.

अगम (3. अ + गम) 1) adj. nicht gehend. — 2) m. a) Baum AK. 2, 4, 2, 5. H. 1114. N. 12, 76. — b) Berg ÇKDr. — Vgl. अग, अगच्छ् und नग.

अगम्य (3. अ + गम्य) adj. f. आ 1) unzugänglich: अगम्या (वसुंधरा) साभवत्तत्र यत्रभूत्स महारणाः Devīm. 2, 64. — 2) unverständlich: सेवार्धमः परमगृह्णो योगिनामप्यगम्यः Vet. 30, 1. — Vgl. अगम्यागमन.

अगम्यागमन (अगम्या f. von अगम्य + गमन) n. die Vermischung mit einer Frau, der man sich nicht nahen dürfte. — Vgl. अगम्यागमनीय.

अगम्यागमनीय (von अगम्यागमन) adj. auf die Vermischung mit einer Frau, der man sich nicht nahen dürfte, bezüglich: अगम्यागमनीयं (पापं) तु व्रतैरभिरपानुदेत् M. 11, 169.

अगरी f. Name einer Pflanze, Andropogon serratus BHAR. zu AK. im ÇKDr. Suçr. — Vgl. गरी, खरागरी und खरी; die verschiedenen Formen beruhen auf einer verschiedenen Trennung des Textes AK. 2, 4, 2, 49.

अगरु (3. अ + गरु = गुरु) m. n. Name einer Pflanze, Amyris Agallocha, H. 640. — Vgl. अगुरु und लघु.

अगर्हित (3. अ + गर्हित part. praet. pass. von गर्ह्) adj. 1) nicht getadelt, nicht mit Geringschätzung behandelt: ज्येष्ठः पूज्यतमो लोके ज्येष्ठः सद्विरगर्हितः M. 9, 109. — 2) untadelhaft: कर्मभिरगर्हितैः M. 4, 3. यत्किंचित्सत्कर्मपुक्तं भद्रं भाडयमगर्हितम् 3, 24. जीवेच्छित्तैरगर्हितैः 9, 75.

अगव्यूति (3. अ + गव्यूति) adj. ohne Acker, unfruchtbar: अगव्यूति तेत्रम् RV. 6, 47, 20 (vgl. u. अह्वरणा).

अगस्ति m. 1) Name eines vedischen Rshi (= अगस्त्य) H. an. 3, 242. MED. t. 85. AV. 4, 29, 3. विन्ध्याव्यमगमस्यतीति अगस्तिः Un. 4, 181. अगस्तिपूता दिक् die durch Agasti gereinigte Weltgegend, der Süden H. 15. Am Himmel erscheint er als Stern CANOPUS 122. अगस्त्यम् sind die Nachkommen des Agasti (im Sg. अगस्त्य) P. 2, 4, 70. — 2) Name einer